

INSTYTUT DENDROLOGII

POLSKIEJ AKADEMII NAUK

62-035 KÓRNIK, ul. Parkowa 5
e-mail: idkornik@man.poznan.pl

tel. 61 817 00 33, fax 61 817 01 66
www.idpan.poznan.pl

Puszcza Białowieska - zderzenie rzeczywistości z ideologią

Tzw. sprawa Puszczy Białowieskiej jest odbiciem podstawowego konfliktu w obszarze ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów. Konflikt ten rozgrywa się między ideą rzeczywistej ochrony przyrody a ideologią, dla której ochrona przyrody jest tylko jednym z instrumentów globalnej „przebudowy” świata. Dla środowisk tzw. „zielonych” sama Puszcza stała się więc w ostatnich latach nie tyle przedmiotem rzeczywistej troski o jej zachowanie, ale raczej polem walki o swoiste „być albo nie być” dla wspomnianej wyżej ideologii. Jej zwolennicy zastępują empiryczną wiedzę o przyrodzie i rządzących nią prawach głoszeniem swego rodzaju dogmatów. Unikają merytorycznych dyskusji i w sposób doktrynerski formułują swe poglądy przedkładając ochronę roślin i zwierząt nad dobro człowieka. Poprzez swą obecność w mediach, a także w instytucjonalnych strukturach ochrony przyrody, narzucają w sposób obcesowy całemu społeczeństwu swą ideologię, „ubierając” ją w często nonsensowne przepisy prawne. Taką „zieloną” ideologię można dzisiaj znaleźć w programach nauczania na wszystkich poziomach edukacji przyrodniczej – od przedszkola do uniwersytetu.

Z przedstawianych w mediach (także w internecie) informacji rysuje się katastroficzny obraz Puszczy, który jest wynikiem rabunkowej eksploatacji drewna przez żądnych zysku leśników. Odbiorca informacji nigdzie nie dowie się natomiast o zasadach gospodarowania w lasach, skali działań hodowlanych, odnawianiu lasu i jego ochronie.

Na skutek agresywnej indoktrynacji medialnej, znaczna część społeczeństwa jest przekonana, że cała Puszcza podlega ścisłej ochronie i nie zdaje sobie sprawy z faktu jej podziału na dwa obszary: Park Narodowy i część gospodarczą. To przekonanie prowadzi z kolei do bezkrytycznego wspierania idei tzw. ekologów wyrażonej w sloganie: „leśnicy chcą wyrąbać Puszczy” (w domyśle - Park Narodowy).

Obecny katastrofalny stan części gospodarczej Puszczy Białowieskiej jest wynikiem chaotycznych działań poprzedniego Ministerstwa Środowiska i wpływowego lobby „zielonych”, wynikających z biernego, „punktowego” lub obiektowego podejścia do jej ochrony. Podejście takie polega na ochronie pojedynczych gatunków roślin i zwierząt poprzez zaniechanie sprawdzonych działań gospodarczych - hodowlanych i ochronnych, zapewniających zachowanie

różnorodności gatunkowej warstwy drzew oraz związanych z tym siedlisk. Taki typ ochrony może skutkować jedynie czasowym zachowaniem pojedynczych obiektów, np. zabytkowych lub pojedynczych drzew - pomników przyrody, rosnących poza środowiskiem właściwych dla siebie ekosystemów. W przypadku skomplikowanych ekosystemów leśnych tzw. ochrona bierna prowadzi natomiast do ich faktycznego rozpadu i likwidacji tych walorów przyrodniczych, które są przedmiotem ochrony i mają być trwale zachowane! Potwierdzają to kilkudziesięcioletnie badania naukowców z SGGW prowadzone w Puszczy na stałych powierzchniach doświadczalnych, rozpoczęte jeszcze przed II wojną światową, które wyraźnie wskazują na niekorzystny kierunek rozwoju ekosystemów leśnych Puszczy, prowadzący do ich trwałego zubożenia gatunkowego poprzez eliminację podstawowych gatunków lasotwórczych.

Leśnicy - naukowcy i praktycy, dysponując odpowiednią wiedzą, doświadczeniem i całościowym oglądem ekosystemu leśnego, potrafią zatrzymać te niekorzystne procesy. Poprzez formy ochrony czynnej potrafią zarówno zachować, jak i dokonać restytucji lasu zdewastowanego przez różnorodne czynniki. To przecież leśnicy odbudowali zniszczone ekosystemy leśne zarówno po ogromnej dewastacji wojennej i powojennej (pożary) na Ziemiach Odzyskanych, jak i po pięcioletniej rabunkowej eksploatacji Puszczy Białowieskiej w latach 1924-1929. Potrafili także odbudować niemal całą Puszcę Notecką po katastrofalnej gradacji strzygoni chojnowki, która miała miejsce na początku lat 20. ubiegłego wieku. Po 90 latach konsekwentnych działań gospodarczych (hodowlanych i ochronnych) Puszcza Notecka w całości stała się obiektem chronionym w ramach sieci Natura 2000! Te i inne liczne fakty świadczą niezbicie o tym, że leśnicy wiedzą jak i co trzeba czynić, by ochronić i zachować ekosystem leśny.

Dlatego to właśnie leśnicy powinni decydować o rodzaju i skali zabiegów w Puszczy Białowieskiej, a planowane przez nich działania powinny być bezwzględnie wykonane. Umożliwi to zatrzymanie postępującej lawinowo degradacji ekosystemów puszczańskich oraz ich restytucję tak, by za kilkadziesiąt lat kolejne pokolenia mogły znów podziwiać prawdziwą **Puszcę**, a nie bliżej nieokreślone, zdewastowane zbiorowiska leśne.

Prof. dr hab. Władysław Chałupka

Pracownia Biologii Rozmnażania i Genetyki Populacyjnej

Kórnik, dnia 3 lutego 2016 r.